

«Det fattige Larvik»

Artikkelserie i Østlands-Posten
Våren 2012

Østlands-Posten

ONSDAG

23. mai 2012 • Nr 117 Årgang 131 • Løssalg kr. 20.00

Graver etter steinalderfunn

Også i sommer kan du se gulkledde arkeologer på jobb i feiten langs E18. Denne uken fant de en aks som er 8.600 år gammel.

Side 2 og 3

Blir det streik i morgen?

Stengte skoler og redusert åpningstid i barnehager. Det kan bli resultatet hvis streiken i stat og kommune blir en realitet i morgen.

Side 13

EIENDOMSNETT

45 salgsobjekter
i dagens ØP

op.no/bolig

Gardiner, puter, duftlys og en brukt sittegruppe er hva Larvik kommune fikk ut av **50.000 statlige kroner** til et prosjekt som skulle hjelpe fattige barn og unge. Resten gikk til administrasjon.

ØP starter i dag en serie om de tusen fattige barna i Larvik og bruken av **seks millioner**

øremerkede midler.

Side 4, 5, 6, 7, 8 og 9

Se vår DM som kortlister i papirkassen disse dager eller se dem på www.hageland.no

Hengepetunia
kr. 3990

Hageland

NOTTERDY
Asteria Hagesenter AS,
Mon.-fre. 9-19, lør. 9-16,
søn. 12-17, tel. 33 32 00 78

STOKKE
Øjenssted Hagesenter,
Hvd. 8.30-20(17),
søn. åpent, tel. 33 36 36 36

HORTEN
Steinnes Gartneri
og Hagesenter,
Hvd. 9-20, lør. 10-18,
søn. og helligdager 12-17,
tel. 33 03 69 50

HVITINGFOSS
Rønneberg Gartneri
og Hagesenter AS,
Hvd. 9-19, lør. 9-16,
søn. 12-17, tel. 32 76 81 37

LARVIK
Markens Grødt,
Hvd. 10-20, lør. 10-18,
søn. 12-18, tel. 97 75 06 42

Kulør www.kulor.no

**TERRASSE-
GRESS**

fra **79,-**
kr.
pr. kvm.

Grønt, mocca,
antrasit, grå.

BACH JOHANSEN
INTERIØR & HÅNDVERK
Oslovei 10, 4113 BILFJELL • 02122 • 02122

mon.-fre. 07-18.30 • lørd. 07-18 • søn. 10-16

Kålen er klar

Det ble ikke rekordtidlig nykål i år, men på Huseby gård er de først ute. Allerede i morgen kan du finne den grønne delikatessen fra Tjølling i butikkhylla.

Nykål: Karine Huseby og Per Nicolai Haukeland er klar for årets kålesong. (Foto: Mari Eia Bringedal)

Side 16

Innhold

1. Navn på journalistene som har gjort jobben
2. Tittel på arbeidet, prosjektet
3. Redaksjon og redaksjonsadresse, samt telefonnummer
4. Kontaktpersons adresse og telefonnummer
5. Liste over samlet publisering
6. Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?
7. Problemstilling
  - 7.1 Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?
  - 7.2 Ble problemstillingen endret underveis, i så fall hvorfor og hvordan?
8. ØP avdekket at
9. Metodebruk
  - 9.1. Innsyn: Søknad, rapport, regnskap – gjenta 34 ganger
  - 9.2. Systematisering
  - 9.3. Bilag
  - 9.4. Snakk! Møt!
10. Kildebruk og kildekritikk
11. Reaksjoner og konsekvenser
12. En oppfordring

1. Navn på journalistene som har gjort jobben

Anne Skalleberg Gjerde
Astrid Øvre Helland
Gisle Gjevestad Agledahl
Lone Lohne

Støtteteam/medvirkende
Gry Nordvik, nyhetsredaktør
Sigrid Ringnes
Erik Werner Andersen
Siw Normandbo

2. Tittel på arbeidet

«Det fattige Larvik»

3. Redaksjon og redaksjonsadresse, samt telefonnummer

Østlands-Posten AS
Telefon: 33 16 30 00

4. Kontaktpersons adresse og telefonnummer

Anne Skalleberg Gjerde
anne.skalleberg@gmail.com
911 22 328

5. Liste over samlet publisering

Liste over samtlige artikler knyttet til prosjektet «Det fattige Larvik», som ble publisert i perioden 23. mai til 12. juni 2012. Flere av artiklene ble også publisert på nett. Dette er utelatt fra listen. Nettsakene på listen er eksklusive nettsaker.

Se neste side.

Dato	Medium	Tittel	Navn på vedlegg
Dag 1			
23.05.2012	ØP (forside)	50.000 kroner på gardiner, pynteputer, duftlys og en brukt sittergruppe	Dag1_side1
23.05.2012	ØP	Hvordan ble det tusen barn?	Dag1_side4og5
23.05.2012	ØP	Fattigdomsløft rant ut i sanden	Dag1_side6og7
23.05.2012	ØP	Halvparten er nedlagt	Dag1_side8og9
23.05.2012	op.no	«Nicolay» kjemper fortsatt for ikke å være på utsiden http://www.op.no/nyheter/article6070203.ece	
23.05.2012	op.no	«Kjersti» spiser middag annenhver uke: http://www.op.no/nyheter/article6070206.ece	
23.05.2012	op.no	Hver måned satte «Silje» av tusen kroner hun ikke hadde: http://www.op.no/nyheter/article6070204.ece	
23.05.2012	op.no	Kommentar: Hvorfor så viktig? http://www.op.no/nyheter/article6071220.ece	
Dag 2			
24.05.2012	ØP (forside)	Fikk en kvart million, men hjalp ingen fattige	Dag2_side1
24.05.2012	ØP	Administrasjon: 250.000 kroner, hjelp til unge: 0 kroner	Dag2_side6og7
Dag 3			
25.05.2012	ØP (forside)	Strakstiltak for fattige barn: – Nå må vi handle	Dag3_side1
25.05.2012	ØP	Tilbyr gratis fotballskole	Dag3_side6og7
Dag 4			
26.05.2012	ØP (BØK)	1 av 1064	Dag4_Bok_side1
26.05.2012	ØP (BØK)	Fattig i verdens rikeste land	Dag4_bok_side2og3
26.05.2012	ØP (BØK)	Dørstokkmila	Dag4_bok_side4og5
26.05.2012	ØP (BØK)	Stemmesankeren	Dag4_bok_side6og7
26.05.2012	ØP (BØK)	Kontrastkommunen	Dag4_bok_side8og9
26.05.2012	ØP (BØK)	Forskjells-Norge	Dag4_bok_side10og11
26.05.2012	ØP (BØK)	Ikke så rike som vi ser ut som	Dag4_bok_side12og13
Dag 5			
29.05.2012	ØP	Glemte hele fattigdomsplanen	Dag5_side6og7
Dag 6			
30.05.2012	ØP (forside)	1,2 mill. på kurs og møter	Dag6_side1
30.05.2012	ØP	Har planlagt i halvannet år	Dag6_side6og7
Dag 7			
31.05.2012	ØP	Senterplaner kokte bort	Dag7_side6og7
Dag 8			
01.06.2012	ØP	De svakeste rammes	Dag8_side8og9
Dag 9			
05.06.2012	ØP (forside)	Larvik HK sponser gratis frokost	Dag9_side1
05.06.2012	ØP	LHK tar opp hjemmekampen	Dag9_side4og5
Dag 10			
06.06.2012	ØP (forside)	Ministeren om fattigdomstiltakene i Larvik: – Sånn skal det ikke være	Dag10_side1
06.06.2012	ØP	lover å se på ordningen	Dag10_side6og7
Dag 11			
07.06.2012	ØP	– Men hvor er de da?	Dag11_side4og5
Dag 12			
08.06.2012	ØP	Tar grep mot fattigdom (Porsgrunn og Sandefjord)	Dag12_side4og5
Dag 13			
09.06.2012	ØP	– Utdanning er viktigst	Dag13_side4og5
Dag 14			
12.06.2012	ØP	Slapp med skrekken	Dag14_side8og9

6. Når og hvordan kom arbeidet i gang, hva var ideen som startet det hele?

«Larvik sentrum har de verste levekårene i landet» hadde blitt en tom frase vinteren 2012. Det var syv år siden et rystet lokalmiljø fikk beskjeden om at Statistisk sentralbyrå rangerte Larvik sentrum på bunn av levekårsindeksen. Den gang ble tiltak satt i gang og politiske lovnader gitt. Det var på høy tid med en statussjekk.

Østlands-Posten hadde dessuten i lang tid sittet med tipset om rommet som forsvant: Et rom i et kommunalt bygg som skal ha blitt pusset opp, men som ingen i kommunen nå vet hvor er. Oppussingen skal ha blitt finansiert av penger fra en statlig tilskuddsordning. I slutten av januar startet et team på fire journalister å jobbe: én vikar og tre journalistikkstudenter med undersøkende journalistikk på timeplanen det semesteret.

Tipset om rommet ledet oss til en statlig tilskuddsordning øremerket tiltak som skal bedre levekårene for barn og unge.

Vi ønsket å kunne fortelle hele historien om dette rommet og bruke det som et utgangspunkt for å fortelle Østlands-Postens lesere hvordan levekårssituasjonen i Larvik er nå. Og vi ønsket å fortelle hva Larvik kommune gjør med situasjonen.

Resultatet ble serien «Det fattige Larvik».

En presisering:

Den statlige tilskuddsordningen som omtales videre i rapporten (og i de vedlagte artiklene) er Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets støtteordning «Barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn». Potten er delt i fattigdomstiltak og ungdomstiltak. Fattigdomspotten er desidert størst, og av søknadene går det fram at også de aller fleste av ungdomstiltakene har som mål å motvirke fattigdom. Derfor blir midlene på folkemunne ofte kalt «fattigdomsmidler» eller «storbymidler». I denne rapporten kaller vi dem fattigdomsmidler.

7. Problemstilling

7.1 Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet?

«Larvik har siden 2005 mottatt flere millioner i statlige fattigdomsmidler. Disse pengene har hatt liten eller ingen effekt på levekårsutfordringene i kommunen,»
og videre:

«dels fordi de kun er politiske «pyntepenger», dels fordi arbeidet med å bedre levekårene i Larvik er kaotisk og nedprioritert.»

Den første, største og viktigste jobben vi gjorde var knyttet til fattigdomsmidlene. Larvik kommune har de siste syv årene fått tildelt en del av potten, og Østlands-Posten har hvert år skrevet hvilke prosjekter som har fått støtte. Men det hadde aldri vært skrevet om hvor mye Larvik kommune samlet sett har fått i statlig støtte, hva er pengene faktisk er brukt på og hvordan det gikk med prosjektene som mottok støtte.

7.2 Ble problemstillingen endret underveis, i så fall hvorfor og hvordan?

Arbeidet med å avdekke bruken av fattigdomsmidlene var hele tiden utgangspunktet for prosjektet. Det var denne jobben som var mest omfattende, og med tanke på både nyhetsverdi og metodebruk

er den også den mest interessante delen av prosjektet. Det var disse sakene som åpnet serien da den kom på trykk.

Samtidig ble det tidlig klart at vi måtte gå bredere ut. Parallelt med innsynsbegjæringer og rapportlesing, søkte vi også etter andre vinklinger. Hvis vi skulle vise at arbeidet med å bedre levekårene i Larvik var kaotisk og nedprioritert måtte vi også se nærmere på andre fattigdomssatsinger som var planlagt eller igangsatt i kommunen.

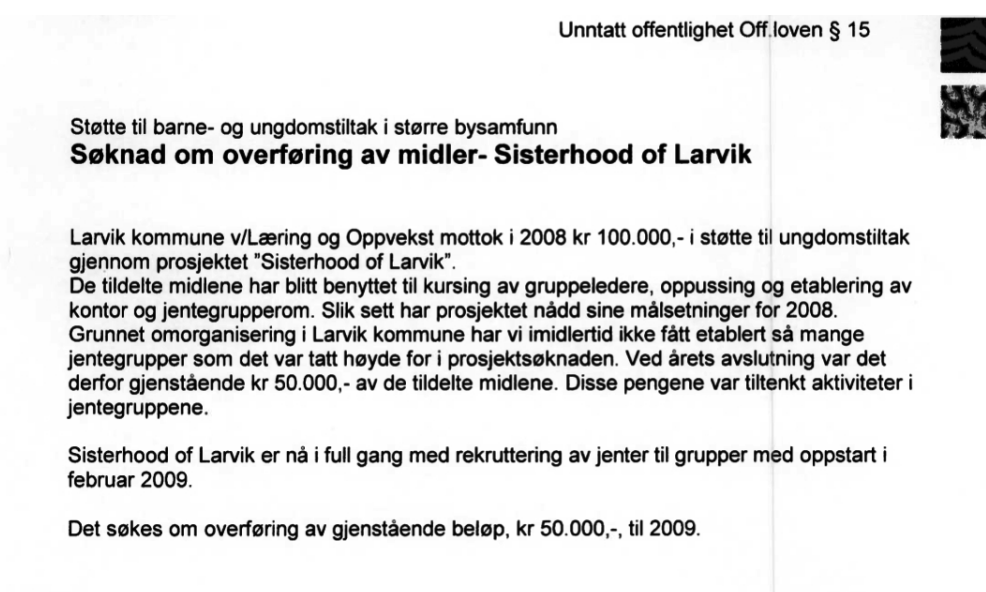
8. ØP avdekket at:

- «Oppussingen» av rommet viste seg å være innkjøp av pynteputer, duftlys, gardiner og en brukt sittegruppe. Rommet skulle bli brukt av deltagerne i en jentegruppe for utsatte ungdommer, Sisterhood, men tiltaket kom aldri i gang i 2008. 50.000 kroner ble brukt på «oppussing» og kursing av kommunalt ansatte.
- Ingen som jobber i Larvik kommune i 2012 ville eller kunne si om de visste hvor dette rommet var.
- Et annet prosjekt, Skjulte Talenter, brukte 250.000 kroner - uten å sette i gang det planlagte jobbkurset for ungdommer. De klarte ikke å rekruttere noen ungdommer.
- Ingen har noen gang målt effekten av tiltakene i Larvik som er startet opp med fattigdomsmidler. Likevel øker tilskuddene til kommunen fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet for hvert år. I løpet av åtte år har Larvik fått rundt seks millioner kroner.
- Halvparten av utgiftene til de opprettede prosjektene er lønnsutgifter – hovedsakelig til kommunale stillinger.
- Flere tiltak når få eller ingen i målgruppen, noen tiltak ble aldri startet opp, mens andre ble lagt ned før de kom ordentlig i gang.
- Av de 18 oppstartede tiltakene mellom 2005 og 2011, er hele 10 lagt ned per i dag.
- Det finnes en rekke eksempler på sen og mangelfull rapportering til departementet.
- Tilfellet i Larvik ikke er unikt. Mangelen på planer og måling av effekter er også påpekt av forskningsstiftelsen Fafo, da de evaluerte ordningen i 2010. Uten at noe er gjort. I stedet øker potten: I 2012 delte departementet ut 63 millioner kroner fra støtteordningen – 10 millioner mer enn året før. Mellom 2005 og 2012 er det delt ut nærmere 400 millioner kroner gjennom ordningen.
- Det aldri har vært flere fattige barn i Larvik enn nå.
- Larvik kommune har ikke analysert fattigdomsproblemet eller laget noen plan for hvordan det kan løses, til tross for at dette ble enstemmig vedtatt av kommunestyret i 2009.
- Det boligsosiale utviklingsprogrammet, som sies å være løsningen på levekårsproblemene i Larvik, har ikke resultert i en eneste konkret plan eller tiltak på to år. 1,2 millioner kroner er blitt brukt på møter og reiser for prosjektlederen og styringsgruppen.

9. Metodebruk

9.1. Innsyn: Søknad, rapport, regnskap – gjenta 34 ganger

Da arbeidet startet for alvor i begynnelsen av februar satt vi allerede på flere dokumenter fra sporadiske innsynsbegjæringer. Særlig ett av dem trigget oss: Et brev fra Larvik kommune til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, der det søkes om overføring av 50.000 kroner fra 2008 til 2009. Prosjektet Sisterhood fikk 100.000 kroner i støtte i 2008, men kom ikke i gang med den planlagte samtalegruppen for jenter i utsatte miljøer. Likevel var 50.000 kroner brukt opp – ifølge brevet på «kursing av gruppeledere, oppussing og etablering av kontor og jentegrupperom». Brevet var forsøkt unntatt offentlighet, men én purring var nok til likevel å få det fra kommunen. Vi måtte vite mer, og ba om innsyn i både Sisterhoods søknad om midler og rapporteringen på bruken av midlene til departementet. Dokumentene viste at tiltaket ikke startet opp før i 2010, da deltok fire jenter. De viste også forsinket rapportering og høye lønnsposter. Var dette et enkelttilfelle?

For å finne svaret måtte vi gjenta samme øvelse med alle prosjektene som har fått støtte fra departementet siden Larvik kom med i ordningen. Hvilke prosjekter som har fått tildelt penger er lett tilgjengelig, offentlig informasjon. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet sender hvert år ut pressemeldinger med oversikt over hvilke tiltak i hvilke kommuner som den årlige potten på opptil 60 millioner kroner er fordelt på. Disse oversiktene for alle årene mellom 2005 og 2012 fungerte som en sjekklister for oss underveis i arbeidet med å kreve innsyn i prosjektene. De ga oss oversikt over navn på prosjektene og hvor mye penger de var blitt tildelt fra år til år. Dermed kunne søkingen i Larvik kommunes postjournal, OEP og EPJ (for årene 2005-2009) begynne.

Vi søkte om innsyn i alle søknader og rapporteringer fra Larvik kommune til departementet mellom 2005 og 2012. I journalene fant vi også, og bestilte, flere brev som lignet Sisterhood-prosjektets søknad om å få overføre ubrukte midler fra det ene året til det andre.

Det var til dels svært tidkrevende å skaffe til veie alle dokumenter tilbake til 2005. Særlig føltes oppgaven håpløs da vi i starten jaktet på dokumenter i Larvik kommunes journaler. Vi forsøkte å bruke Offentlighetsloven §9 for å få alle tilgjengelige dokumenter kommunen hadde arkivert i forbindelse med fattigdomsmidlene. Likevel klarte vi aldri å skaffe den komplette samlingen av søknader, rapporter og regnskap for alle prosjektene. Etter flere uker med leting og purringer gikk vi i stedet systematisk til verks i OEP og EPJ. Dette burde vi gjort fra begynnelsen av. Her fikk vi alle

dokumenter nokså raskt og satt til slutt med en komplett samling: 18 prosjekter, 34 rapporter og 34 regnskap. I tillegg kom en rekke tildelingsbrev, søknader, søknader om overføring av ubrukte midler og forsinkede sendinger.

9.2. Systematisering

Situasjonen med én journalist i Larvik og tre i Oslo stilte store krav til klar arbeidsdeling og kommunikasjon gjennom hele prosjektet. Særlig gjaldt dette da systematiseringen av dokumentene skulle starte. Her vil vi få lov til å takke, og anbefale, Google. Med Google docs kunne vi sitte fire journalister i ett og samme dokument og skrive eller kommenterte hverandres utkast.

Informasjonen fra rapportene og regnskapene ble ført inn i et Excel-dokument i Google docs. På den måten kunne alle plote inn tall eller kommentarer – og alltid ha tilgang til den siste versjonen av den etter hvert svært omfattende oversikten over bruken av pengene.

I tillegg til alle regnskapspostene la vi til ekstra kolonner i oversikten med egne kommentarer til rapportene: oversikt over hvor mange prosjektet hadde nådd, om det var forsinket og så videre. Dette var en ekstremt tidkrevende jobb. Men så ga den også resultater.

1	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
2	Prosjekt	BLD-tilskudd	Tilskudd fra andre	Egenandel	Sum inntekter	Lønn	Andre driftsutgifter	Investeringer	Andre utgifter	Sum utgifter	Balans	Kommentar	Kontaktperson	Nådd	Estimert nådd (OBS!) Ofte basert på større budjetter: de søker om mer enn de får
3	2011														
4															
5	Fargespill i Larvik	150000	344073,7	337747,72	831821,42	786183,42	45638		0	831821,42		Tilskudd fra andre = Nav og kulturenheten. Her ikke tatt egen foreslåing, men 25 min under Kulturutt	Inger Hjørland	ca 110 barn og unge	65 på scenen + alle elevene ved Vardensmeste mottaksskole. (Søkte om 863.000)
6	Jenter i fokus	60000	0	30952	80952	39450	41502		0	80952		Alle jentene i 24-7 får tilbud (ca 30). 3 runder med grupper på 8 jenter = 247	Terje Levinson		ca 35 jenter (søkte om 150.000)
7	Vårs	150000	0	2228,06	252228,06	65443,23	19653,14		0	85096,37	167131,49	og 100.000 overført fra 2010, 67131,49 av overskuddet utbetales som lønn i januar 2012. Resten (100k) søkes overført	Hage Blomstad	ca 35 familier i 2011	? ("ca 16 foreldre per kurs, kurs i tre barnehager")
8	Skolemat i Larvik	175000	2031831,73	721942,54	2928744,27	1095754,44	804978,94		0	1028040,89	2928774,27	Driftsutgifter = kjøp av varer og tjenester. Utgifter = husleie, renhold, overføringsutgifter finansutgifter	Inger Hjørland	ca 200 (elever) + produksjon	5 i prod + 1500 elever (søkte om 200.000, totalbudsjett i utg pkt: 3,7 mil)
9	Oppveiseskole	73000										Starter mars 2012. Søker om overføring	Kjetil Lundeborg	30 stk vil få tilbud 1. mars	50
10	Skjulte talenter KREM	250000	0	0	250000	206675	37500		0	6628	251003	Andre driftsutgifter = administrasjon. Andre utgifter = kontorrekvisita og reiser	Hilde Dalen	10 (?) Egentlig: 0	40. (Søkte om 540.000)

Da jobben var gjort satt vi med en oversikt som var så detaljert at vi kunne hente ut en rekke svar og saker derfra, bare ved å systematisere datamengden etter tema: Hvor mange hadde de nådd? Hvor mange rapporter nevner dårlig samarbeid med NAV som årsak til at rekrutteringen mislyktes? Hvor stor er lønnsposten? Hvem rapporterer om omorganisering i kommunen som årsak til forsinkelsen? Hva skjer med underskuddet? Hvor stor er den kommunale egenandelen? Men fortsatt gjensto en god del jobb for å få det hele bildet.

9.3. Bilag

At oppussingen av Sisterhood-prosjektets grupperom i virkeligheten var noen gardiner, duftlys og pynteputer ble ikke klart før vi gikk lenger inn i prosjektet enn til dokumentene sendt til departementet. Først i Larvik kommunes regnskapsavdeling, i bilagene, fant vi kvitteringen fra Kid interiør. Denne øvelsen gjentok vi imidlertid ikke 34 ganger. Det kunne, og kanskje burde, vi gjort. Vi valgte å kun gå så detaljert inn i to prosjekter, Sisterhood og Skjulte talenter, fordi vi var redde for å bruke altfor lang tid på noe som ikke var garanterte resultater. I stedet måtte vi prioritere å løfte blikket, plukke opp røret og møte mennesker.

9.4. Snakk! Møt!

En rar rapport, to forsinkelser, tre overføringer og/eller fire høye lønnsposter ryster ingen, og er ikke verdt mye spalteplass i Østlands-Posten. I hvert fall ikke isolert sett.

Men ved å systematisere alle prosjektene og rapportene fant vi at det samlet sett ikke bare er litt rot, men dårlig forvaltning av en statlig millionpott – både lokalt og sentralt. Rapportene og regnskapene er med på å underbygge dette, men det var først i kombinasjon med en god del annen jobbing at saken virkelig ble spennende:

Ved å gå inn i enkeltprosjekter fikk vi vite at tiltakene som rapporterte om at de nådde 10 og 30 personer i virkeligheten aldri kom i gang. Ved å gå inn i regnskapsbilagene fant vi ut at 50.000 kroner som ble rapportert brukt på oppussing av et rom, i virkeligheten var 2.750 kroner på gardiner, duftlys og pynteputer fra Kid. Og det står ingen steder i rapportene at over halvparten av tiltakene som har mottatt støtte i Larvik er nedlagt per i dag. Her måtte vi plukke opp røret og ringe rundt til et titall personer som har, eller har hatt, ansvaret for prosjektene i Larvik kommune.

På samme måte er Fafos funn og kritikk av støtteordningen interessant, men ikke en god sak for Østlands-Posten før den er satt i sammenheng med Larvik-politikernes enstemmige kommunestyrevedtak fra 2009 om å analysere fattigdomsproblemet «for å rette opp vårt omdømme i denne sammenheng». Det glemte de bort.

Samtidig hadde vi som mål å fortelle leserne om hvordan levekårssituasjonen i Larvik er i dag. Selv om utgangspunktet var nyhetssakene om fattigdomsmidlene, måtte vi gå bredere ut. Parallelt med innsynsbegjæring og rapportlesing, søkte vi også etter andre vinklinger. Vi startet tidlig jakten på caser, som var en tidkrevende jobb, og lot dem fortelle hvordan de opplevde det å leve som fattig i Larvik. Vi hentet ut ny fattigdomsstatistikk for Larvik. Vi snakket med forskere. Fikk reaksjonene inn i spaltene. Dedikerte hele reportasjeseksjonen til temaet. Ga plass til de frivillige organisasjonene. Alt for å skape et bredt engasjement og få et variert stoff.

10. Kildebruk og kildekritikk

Sakene om fattigdomsmidlene er overhodet ikke sitatdrevet. Kildene er offentlige dokumenter, rapporteringer og regnskap, som er satt i system. Samtidig kunne vi ikke stole blindt på rapportene, som er skrevet av prosjektlederne selv. Vi fant ut mye gjennom timevis med lesing og systematisering av disse, men ikke alt. Vi måtte også snakke med mange av de involverte personene.

Utfordringen underveis, og særlig like før og etter publisering, var at hele denne veien er brolagt med gode intensjoner. Fattigdomstiltakene, også de kommunale, er ildsjelspreget. De prøver jo bare å hjelpe. Problemet er at det ikke finnes noe system for samarbeid og kartlegging av hva som fungerer og ikke. Saken om fattigdomsmidlene er først og fremst en sak om generelt dårlig forvaltning av en statlig støtteordning – som ble til ved å avdekke de samme problemene hos mange av tiltakene.

Samtidig var vi bevisste på viktigheten og kraften av at noen forteller hvordan de selv opplever hverdagen som fattig. Samme dag som de informasjonstunge artiklene om fattigdomsmidlene, trykket vi også en sak om barnefattigdom - med utdrag av intervjuer med tre personer som alle har opplevd barnefattigdom i Larvik. De tre historiene kunne leserne finne i sin helhet på www.op.no. Her la vi også ut Fafo-rapporten.

Fattigdom er et problem som sjelden kommer alene. For å spare personene for enda flere bekymringer presentere vi dem anonymt. Skammen ved å stå fram som fattig ble dessuten brukt i en av de senere reportasjene, med disse casene som eksempler.

Over de drøye to ukene serien gikk i Østlands-Posten var vi ikke redde for å motsi oss fra den ene dagen til den andre. Den ene dagen skrev vi om alenemoren som ikke har råd til mat. En annen dag om en kurdisk familie som ikke var klar over at de levde under fattigdomsgrensa. En tredje dag om Sanitetskvinnene som sitter på enorme mengder klær og leker som ingen i Larvik har villet ha.

11. Reaksjoner og konsekvenser

Det er over tusen fattige barn i Larvik kommune. Likevel er det en virkelighet som er fjern for mange, og vi var spente på om sakene ville engasjere. Men dagen da de første sakene sto på trykk kom det åtte telefoner og syv e-poster. Før lunsj. Fra lesere som sa «bravo» og/eller ville komme med tips eller sin historie. Folk i Larvik begynte å snakke om levekår igjen.

Lokalpolitikere ble tatt på senga, og har innrømmet at kommunens fattigdomsproblem ikke har fått nok oppmerksomhet de siste årene.

Østlands-Posten møtte barne-, likestillings- og inkluderingsminister Inga Marte Thorkildsen da hun var på oppdrag i Larvik, to uker etter at vi publiserte den første saken. Hun lovet at de vil «se på ordningen», og sa at tiltakene ikke skal være slik ØP har vist at de er i Larvik. Samtidig mente Thorkildsen at «ordningen fungerer generelt bra».

12. En oppfordring

23 bykommuner og 7 bydeler er med i departementets støtteordning, fordi de har store levekårsutfordringer. Østlands-Posten har kunnet vise hvordan midlene forvaltes i Larvik, og har brukt Fafo-rapporten for å vise at Larvik ikke er alene. Likevel mangler den store oversikten over alle tiltakene i alle kommunene. Den jobben har ikke ØP ressurser til å gjøre, men vi tilbyr gjerne starthjelp til lokalavisredaksjoner som ønsker å hive seg på. Kanskje man til slutt kan vise at ordningen ikke fungerer «generelt bra».

Uansett har det blitt god, annerledes journalistikk av målet vårt om å sette søkelyset på fattigdom i Larvik. Vi anbefaler en statussjekk, om ikke annet, i flere kommuner.

Oslo 14. januar 2013

Anne Skalleberg Gjerde
Astrid Øvre Helland
Gisle Gjevestad Agledahl
Lone Lohne